

Textová zpráva

Říčanské návrší (anotace)

Masarykovo náměstí je středem historického centra Říčan, leží na návrší nad Říčanským potokem poblíž ruin bývalého hradu.

Cílem návrhu je vytvořit prostor, který bude poskytovat dostatek místa pro variabilní využití, nejrůznější akce a atrakce, ale také prostor, který bude umožňovat a zpříjemňovat každodenní život a běžné aktivity místních obyvatel - místo, kde bude příjemné trávit svůj volný čas (setkávat se a odpočívat) nebo i nutný čas např. při čekání na autobus. Základním motivem návrhu je téma propojení.

Celý prostor náměstí je jasně definován a umožňuje v co největší možné míře volný pohyb uživatelů. Jednotlivé části si zachovávají svébytný charakter, ale zároveň jsou součástí celku.

Sjednocení je podpořeno řešením povrchů (materiál, barevnost), nepravidelné příčné linie, které směrově vycházejí z osovosti významných staveb na náměstí, pak rytmizují celý prostor a pomyslně jej „sešívají“. Na linie jsou pak navázány další dílčí funkce.

Pobytové podmínky jsou výrazně zlepšeny zklidněním dopravy i koncepčním řešením zeleně. Centrální prostor náměstí je otevřený, posíleny jsou hlavní pěší vazby. Prostor je očištěn od rušivých prvků, a naopak jsou zdůrazněny specifické prvky pro náměstí charakteristické a důležité.

Zklidnění a propojené náměstí

Prostor náměstí je definován jednoúrovňovým výškovým řešením. Vstupy jsou řešeny zvýšenými prahy. Pojížděné komunikace, chodníky nebo parkovací místa v rámci náměstí jsou pak rozlišeny pouze materiálově. Vzniká prostor s minimem bariér, kde se uživatelé mohou volně pohybovat téměř bez omezení. Řešení posiluje vnímání náměstí jako celku.

Dopravní režim:

Zóna 30 - Zóna 30 je navržena na frekventovanějších (krajských) komunikacích - jižní a východní. Postupně je do budoucna možno tyto komunikace připojit ke zbytku náměstí a převést na režim sdílené zóny. Úrovňové řešení je také přípravou na tento krok.

Sdílená zóna - Severní jednosměrná komunikace je součástí Sdílené zóny navržené na zbytku náměstí (max 20 km/h). Účastníci provozu jsou si zde rovni, chodci i cyklisté se mohou i v rámci komunikace pohybovat volně, proto zde nejsou potřeba přechody. Bezpečnost je zvýšena v důsledku všeobecné opatrnosti.

Řešení MHD:

Autobusové zastávky jsou zkapacitněny a rozmístěny dle potřeb (požadavků) města. Zastávka na původní pozici v centru náměstí je z provozních důvodů umístěna do zálivů, nová obousměrná

zastávka u Staré radnice je umístěna přímo do jízdnic pruhů. Toto řešení ponechává více prostoru pro chodce a zároveň napomáhá celkovému zklidnění náměstí i bezpečnosti.

Parkování na náměstí:

Parkování je reorganizováno a mírně redukováno (cca 20%) a je koncentrováno zejména podél komunikace jižně od Staré radnice. Vytipovaná místa jsou určena k vyparkování v letním režimu (zahrádky) nebo v případě akcí.

Cyklodoprava:

Cyklisté mohou volně využívat plochu náměstí vč. severní komunikace v obou směrech (sdílená zóna). V zóně 30 se předpokládá pohyb cyklistů v rámci profilu komunikace bez cyklopruhu (s ohledem na omezení rychlosti).

Jedinečné náměstí

Koncept náměstí zohledňuje důležité provozní a pohledové vazby a zdůrazňuje drobné i větší prvky, které činí náměstí jedinečným.

Centrální prostor zůstává co nejvíce volný a přehledný, dominantu mariánského sloupu je akcentována novými výsadbami stromů do čtyřsponu a zároveň uvolněním prostoru o rušivé technické elementy i několik kusů dřevin navazujících na stávající stromořadí podél Staré radnice. Otevírá se tak širší pohled z Lázeňské ulice, čímž je zdůrazněn hlavní pěší vstup na náměstí. Dominanta sloupu definuje pomyslný střed náměstí.

Prostor před novou radnicí je propojen s prostranstvím u sochy T. G. Masaryka (busta) a pomníku padlým a funguje jako jeden celek. Z předpolí radnice jsou vymístěna parkovací stání a pohled na budovu radnice směrem od busty uvozuje nová řada stromů lemující silnici. Na druhé straně náměstí u ZŠ zůstává dominantou prostoru stávající vzrostlá lípa (památný strom), za kostelem skupina čtyř mohutných stromů uvozujících zadní vchod. Specifické objekty - pítka a pumpy jsou sjednoceny a akcentovány novou barevností.

Koncepce povrchů spoluutváří výsledný charakter náměstí. Použit je lokálně i typologicky tradiční materiál - žula, pobytové plochy jsou v mlatu. Barevně jsou odlišeny pojezdové části komunikací, parkovací stání korespondují se zbytkem náměstí. Cílem je vytvořit jednotící „koberec“ na kterém jsou umístěny dílčí prvky a specifická prostranství.

Zelené náměstí

Hlavní kompozici utváří dva zelené rámy, které navazují na centrální prostor náměstí. Oba rámy mají odlišný charakter a nabízejí tak variabilní využití prostoru.

První rám je navržen jako reprezentativní předprostor významných staveb. Budova Staré radnice v jeho centru je doplněna pravidelnými záhony, kde se střídají trvalkové výsadby s travnatými segmenty v kombinaci s jarními cibulovinami. Vše je uzavřeno rámem vzrostlých stromů, který po obou stranách Staré radnice přechází do odpočinkových parterů v mlatu. Ty se stávají jeho součástí. Rám sestává ze zachovaných lip (severní řada) a nových výsadeb, které nahrazují původní stromořadí před radnicí a doplňují stavbu po stranách.

Druhý rám má odpočinkový charakter. Prostor kolem kostela a předprostor školy je propojen v jeden „park“. Organicky tvarované ostrůvky zeleně různých měřítek zachovávají tvarosloví, mezi ostrůvky se

vinou cesty a navazují na ně příležitosti k posezení. Předprostor školy je řešen hravou formou. Terén je pozvolna zarovnán do stávající výškové úrovně staré lípy, okolní ostrůvky z terénu volně vybíhají a po stranách jsou zakončeny zídkami s lavicemi.

Před školou vzniká „zahrada“, kde se dá trávit volný čas. Práce s terénem i vegetací (trvalky, okrasné keře, ovocné stromky) volně navazuje na odkaz Františka Thomayera, který je s městem historicky spojen.

Finální koncepce zeleně počítá s úpravami ve dvou etapách (E1, E2).

Modré (mokrý) náměstí

Na náměstí je několik drobných vodních prvků - dvě pumpy a dvě pítka.

Pítka jsou umístěna na frekventovaných místech, u ZŠ a budovy radnice. Umístění zhruba zůstává, pouze pítka u radnice je odsunuto z nároží chodníku na novou pobytovou plochu.

Starou pumpu za radnicí využíváme jako součást nového vodního prvku. Mělký prvek s pozvolným přepadem je určen jednak ke zpříjemnění pobytu na náměstí a ochlazení místního mikroklima, jednak i k aktivitě a přímé interakci - hladina vody v prvku zůstává částečně stabilní, pumpováním vody se naplňují vyšší etáže, ve kterých se pak mohou děti brodit apod. Půdorysné tvarosloví stupňů vychází z celkové koncepce. Pítka a pumpy navrhujeme sjednotit jednotnou charakteristickou barvou, zdůrazňující významné prvky říčanského náměstí.

Dešťová voda z náměstí je sváděna přímo do zelených ploch a k nově vysázeným stromům, částečně do podzemních retenčních nádrží. Svodné kanálky využívají zvýrazněné linie v dlažbě.

Aktivní náměstí

Centrem dění zůstává volné prostranství ve středu náměstí s dominantou mariánského sloupu a čtyřmi stromy. Zde se odehrávají nejrůznější akce, pravidelné trhy, celoměstské slavnosti, letní kino nebo večerní tančírna. Prostor je flexibilní, nabízí poměrně velkou kapacitu, v případě potřeby lze využít prostor až k fasádám budov po severní hraně nebo za radnicí. V návaznosti na otevřený prostor je podél radnice umístěna mlatová plocha s interaktivním vodním prvkem a rastrem šestice stromů (resp. osmi), který je součástí zeleného rámu kolem radnice. Ve stínu pod stromy jsou umístěny lavičky.

Pobytová plocha je také na druhé straně radnice, zde vzniká nové aktivní místo v souvislosti s umístěním autobusových zastávek. Plochu doplňují květinové záhony, lavičky a pítka, před pomníkem padlých vzniká drobné prostranství pro pořádání pietních akcí. Prostor je vizuálně otevřen až k Nové radnici.

Druhá strana náměstí nabízí poklidné posezení v parkově pojednaném okolí kostela sv. Petra a Pavla, kudy vedou nové pěšiny. Hlavní vstup do kostela lemují ovocné stromy. U základní školy vníká mezi ostrůvky zeleně hravé prostranství s možností posezení i pobíhání, s dominantní památnou lípou ve svém středu. Místo původní zídky ohraničující kořenový systém lípy je okolní terén domodelován do potřebné výšky a kolem lípy jsou naopak navrženy zvolna vyvýšené ostrůvky (do cca 80 cm) s opěrnými lavicemi. Kolem lípy jsou navrženy trvalkové výsadby s výukovými kartami, součástí travnatých ostrůvků zůstává geologická expozice.

Etapizace návrhu

Etapu 1

V první etapě bude realizován celý hlavní prostor náměstí (vč. mlatové plochy s vodním prvkem a vč. vegetačních úprav), předpolí Staré radnice a Nové radnice a severní jednosměrná komunikace s navazujícím chodníkem až ke kostelu. V této etapě je navrženo několik dočasných parkovacích stání po severní straně náměstí, ta pak budou ve druhé etapě odstraněna - dlážděný povrch bude již v první etapě realizován do podoby finální, místa budou pouze vyznačena. Redukce parkování tak bude postupná.

Etapu 2

Ve druhé etapě budou realizovány krajské komunikace (jižní a východní osa) vč. nových autobusových zastávek a přilehlé chodníky směrem k fasádám budov; dále okolí kostela a prostor mezi kostelem a školou vč. terénních a vegetačních úprav. V rámci této etapy je navrženo kolmé parkování podél jižní komunikace u Staré radnice - nově po obou stranách komunikace. V této souvislosti navrhujeme obnovu a posun stávajícího lipového stromořadí, které nemá dlouhodobou perspektivu.

Do budoucna navrhujeme převést celou plochu na sdílenou zónu a umožnit lidem užívat celé náměstí. Což přinese posílení pěších provozních vazeb a lepší propojení jižní fronty budov (zejména v části pod kostelem) se samotným náměstím.